

УДК 378.04:008]:304.4
DOI 10.33989/2519-8254.2023.13.289940
ORCID 0000-0002-3055-9812

ДИСЦИПЛІНА «СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ КУЛЬТУРНОЇ ПОЛІТИКИ» У СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРА-КУЛЬТУРОЛОГА

Віталій Дмитренко,
кандидат історичних наук, доцент кафедри культурології;
Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

У статті проаналізовано місце та роль дисципліни «Сучасні стратегії культурної політики» у системі професійної підготовки магістра-культуролога. З'ясовано, що підготовка фахівця, здатного приймати креативні та відповідальні рішення, спрямовані на гармонійний розвиток соціокультурної сфери, є пріоритетною метою роботи закладів вищої освіти, які готують культурологів. Прийнятий у 2020 році Стандарт вищої освіти за спеціальністю 034 Культурологія серед переліку компетентностей випускника-магістра виділяє його здатність професійно діагностувати, прогнозувати, проєктувати й моделювати культурний розвиток різних регіонів та здійснювати керівництво закладами культури, а також відповідними структурними підрозділами підприємств і установ, враховуючи економічні, законодавчі й етичні аспекти. Це, поміж іншого, потребує формування менеджерських, аналітичних, проєктних, маркетингових і дослідницьких вмінь у магістрів-культурологів.

Встановлено, що дисципліну «Сучасні стратегії культурної політики» було запроваджено як обов'язковий предмет професійної підготовки культуролога у Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка у 2020 р. після затвердження Стандарту. Вона вивчається на першому році навчання магістрів, а обсяг становить 3 кредити ЄКТС.

Визначено, що дисципліна спрямована на вивчення теоретичних та практичних аспектів формування культурних стратегій, усвідомлення їх місця в творенні соціокультурних реалій. Формує навички визначення та аналізу сучасних культурних напрямів, відповідності їхньої мети та засобів реалізації. Дозволяє визначати специфіку впровадження стратегій в сучасних культурних практиках. Є передумовою до проходження виробничої культурологічної практики.

Аналіз освітнього контенту показав, що мета навчальної дисципліни реалізується через вивчення таких тем: «Поняття «стратегія», «стратегічне мислення» та «стратегічна політика»»; «Культурна політика: мета, характеристика та інструменти»; «Основні моделі культурної політики»; «Міжнародні принципи культурної політики»; «Культурна політика України». Їхнє змістове наповнення відповідає досягненням сучасної науки, збалансоване та охоплює різні аспекти культурної політики враховуючи вітчизняну практику та зарубіжний досвід.

Доведено, що навчальна дисципліна «Сучасні стратегії культурної політики» у Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка є важливою складовою підготовки магістра-культуролога як у контексті вимог Стандарту, так і з практичних потреб підготовки фахового спеціаліста. Успішне засвоєння представленого в ній освітнього контенту дозволяє професійно оперувати термінами і поняттями, послуговуватися набутими знаннями при розробці соціокультурних проєктів, успішно визначати економічні, соціальні, політичні та індивідуальні фактори, які впливають на ефективність культурної політики, проводити аналіз культурних потреб окремих осіб і соціальних груп, розробляти стратегічні сценарії культурного розвитку установ, населених пунктів, регіонів чи держави.

Ключові слова: вища освіта, культурна політика, культуролог, професійна підготовка, стратегія.

Постановка проблеми. Підготовка фахівця, здатного брати на себе ініціативу, приймати нестандартні, продумані та обґрунтовані рішення, що сприятимуть розвитку й покращенню роботи установи, є однією із пріоритетних цілей вищої освіти. Це стосується й підготовки магістра-культуролога, сфера працевлаштування якого надзвичайно широка й включає науково-дослідні установи, заклади освіти, організації культури і мистецтва, органи державної влади та місцевого самоврядування й увесь різноплановий сектор креативних (культурних) індустрій.

Прийнятий у 2020 році Стандарт вищої освіти за спеціальністю 034 Культурологія (Стандарт) закріпив перелік компетентностей випускника, чим спонукав випускові кафедри до виваженого та ретельного підбору дисциплін, що забезпечать їх формування.

Серед низки компетентностей, прописаних у Стандарті, виокремимо пункти 3 і 4 загальних та 7 і 8 спеціальних (фахових, предметних) компетентностей. Вони передбачають: здатність генерувати нові ідеї (креативність) та приймати обґрунтовані рішення», а також – професійно діагностувати, прогнозувати, проектувати й моделювати культурний розвиток різних культурних регіонів, художньої та візуальної культури й організувати роботу та здійснювати керівництво закладами культури, а також відповідними структурними підрозділами підприємств і установ, враховуючи економічні, законодавчі й етичні аспекти (*Про затвердження стандарту*, 2020). На нашу думку, саме їхнє засвоєння дозволяє сформувати у магістрів уміння творити, розробляти і втілювати в життя проекти, програми та ідеї, що вкрай важливо для їхньої майбутньої професійної діяльності.

Зрозуміло, що засвоєння будь-якої компетентності відбувається під час вивчення комплексу дисциплін. Утім є предмети, які посідають пріоритетне місце в їх формуванні. Коли мова йде про вищеозначене, то таким предметом є «Сучасні стратегії культурної політики». Адже саме культурна політика формує концептуальні уявлення про місце і роль культури в соціумі, сприяє виявленню пріоритетів її розвитку, забезпечує підґрунтя для створення й реалізації різноманітних програм і проектів з урахуванням власного та міжнародного досвіду й наявних ресурсів, а володіння стратегічними навичками уможлиблює оцінку перспектив і вибір оптимального варіанту з ряду альтернатив.

Аналіз досліджень і публікацій. Попри чималу увагу до різноманітних аспектів культурної політики, констатуємо фактичну відсутність публікацій із заявленої теми. Усі сучасні дослідження згрупуємо в дві категорії. До першої віднесемо праці, в яких фокус уваги зосереджений саме на питаннях культурної політики. Тут відзначимо, що актуальності не втратили монографічні видання Лариси Саракун (Саракун, 2016) та колективні праці за редакцією Сергія Здіюрука (Здіюрук, 2012; Здіюрук, 2006) й групи авторів Інституту культурології НАМ України (Безгін, Бернадська, Кочарян, & Успенська, 2013). Водночас, під впливом змін, викликаних Революцією Гідності та російською агресією, науковців акцентують увагу на необхідності залучення світового досвіду та вироблення на його основі власної моделі державного й суспільного регулювання сфери культури, здатної ефективно функціонувати у непростих умовах сьогодення. Серед статей із цієї проблематики виокремимо дописи Тамари Сабельникової (Сабельникова, 2019), Тетяни Шлепакової (Шлепакова, 2023), Василя Купрійчука (Купрійчук, 2022), Ірини Мельник (Мельник, 2022) та Наталії Зленко, Алли Зякун і Миколи Левченко (Зленко, Зякун, Левченко, 2022).

Другу групу джерел склали силабуси та робочі програми дисципліни із вивчення культурної політики, розроблені викладачами Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (*Силабус Культурна політика*, 2022), Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця (*Культурна політика: робоча програма*, 2019), Київського національного університету імені Тараса Шевченка (*Культурні інститути та культурна політика*, 2021), Львівського національного університету імені Івана Франка (*Силабус з навчальної дисципліни*, 2021), Полтавського

національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка (*Силабус освітнього компонента*, 2022), котрі готують магістрів-культурологів і менеджерів соціокультурної діяльності. Вони оприлюднені на сайтах відповідних навчальних закладів, а їх огляд дозволив проаналізувати змістову наповненість дисципліни у різних ЗВО України.

Метою дослідження є аналіз місця та ролі дисципліни «Сучасні стратегії культурної політики в системі підготовки магістра-культуролога».

Виклад основного матеріалу. Освітньо-професійна програма «Культурологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти (Освітньо-професійна програма «Культурологія», 2023) нараховує 8 навчальних дисциплін професійної підготовки магістра культурології: «Аналітика у сфері культури», «Менеджмент закладів культури», «Сучасні стратегії культурної політики», «Педагогіка», «Історіографія історії культури», «Методика викладання культурологічних дисциплін», «PR та іміджологія», «Соціокультурні інститути та практики ЄС».

«Сучасні стратегії культурної політики» уведено як обов'язковий предмет професійної підготовки культуролога у 2020 р. після затвердження Стандарту вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 034 Культурологія (16.06.2020 р., наказ Міністерства освіти і науки України № 803). Його опанування передбачено на першому році навчання здобувачів освіти (I семестр). Обсяг освітнього компоненту – 3 кредити ЄКТС, форма контролю – залік. Дисципліна спрямована на вивчення теоретичних та практичних аспектів формування культурних стратегій, усвідомлення їх місця в творенні соціокультурних реалій. Формує навички визначення та аналізу сучасних культурних стратегій, відповідності їхньої мети та засобів реалізації. Дозволяє визначати специфіку впровадження стратегій в сучасних культурних практиках. Є передумовою до проходження виробничої культурологічної практики, запланованої вищеозначеною освітньою програмою у II семестрі.

Мету навчальної дисципліни реалізовано через вивчення таких тем: «Поняття «стратегія», «стратегічне мислення» та «стратегічна політика»; «Культурна політика: мета, характеристика та інструменти»; «Основні моделі культурної політики»; «Міжнародні принципи культурної політики»; «Культурна політика України» (*Силабус освітнього компонента*, 2022). Вивчення матеріалу формує у студентів: здатність оцінювати та аналізувати інформацію щодо різних моделей культурної політики; спроможність виявляти культурні потреби суспільства та його окремих груп, визначати шляхи їх задоволення, забезпечувати та відстоювати культурні права і свободи людини, форми та механізми їхньої ідентифікації, інкультурації, культурної адаптації з врахуванням регіональної специфіки; здатність професійно діагностувати, прогнозувати, проектувати й моделювати культурний розвиток різних культурних регіонів; розуміння методів та засобів стратегічного планування, прогнозування, моделювання культурних політик. Це відповідає фаховим компетентностям, затвердженим в освітньо-професійній програмі «Культурологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти : ФК2, ФК3, ФК7 (*Освітньо-професійна програма*, 2023. С. 7).

Зокрема, вивчаючи першу тему «Поняття «стратегія», «стратегічне мислення» та «стратегічна політика», здобувачі вищої освіти:

- знайомляться зі змістом та еволюцією вищеозначених понять;
- досліджують співвідношення дефініцій «культура і політика», «культура й цивілізація», «стратегія та тактика», «стратегія й політика»;
- розглядають онтологічні передумови стратегічного планування та його ознаки;
- аналізують способи концептуалізації культурних стратегій.

Друга тема «Культурна політика: мета, характеристика та інструменти» спрямована на формування уявлень про мету, завдання та напрями культурної політики. Здобувачі освіти знайомляться з характерними рисами культурної політики, характеризують індикатори відкритої культурної політики та її інструменти.

Вивчення третьої теми «Основні моделі культурної політики» є особливо важливим та актуальним, оскільки інформує про існуючі в науці типології моделей культурної політики. На розгляд здобувачів освіти представлені класифікації, розроблені Абрахамом Модем, Гаррі Шартраном і Клер Мак-Кафі, Андреасом Візанді. Значна увага приділена розгляду практичних моделей культурної політики в окремих країнах світу (США, Франція, Велика Британія). Підбір саме цих країн не випадковий, адже вони є своєрідними взірцями класичних моделей культурної політики.

Так, через аналіз культурної політики в США розкрито функціонування моделі «натхненник». На конкретних прикладах продемонстровано парадокси, переваги і недоліки такої стратегії. Звернено увагу на історичні та релігійно-етичні основи її формування. Розглянуто благодійність та діяльність національних фондів підтримки мистецтв та гуманітарних наук. Осібно розглянуто провідні праці американських науковців, що розкривають окремі аспекти американської культурної політики, зокрема, дослідження Р. Белла про міфи американської «громадянської релігії», доробки про роль і значення федеральної влади, особливості фінансування неприбуткових мистецтв у США тощо.

Вивчаючи британську культурну політику, здобувачі освіти знайомляться з моделлю «патрон» (меценат), що діє за «принципом витягнутої руки». Тобто розподіл коштів на сектор культури здійснюють громадсько-державні установи. Під час теми аналізують традицію королівського покровительства, мережу британських національних культурних фондів, діяльність Британської Ради мистецтв, Комісії музеїв та галерей, Британської ради туризму, Департаменту національної спадщини, Асоціації бізнесового спонсорства мистецтв тощо; механізми управління і підтримки культурних закладів Великої Британії.

Під час дослідження французької культурної політики слухачі знайомляться з етапами розвитку культурної стратегії Франції. Виокремлюють характерні риси моделі «архітектор». Розглядають діяльність громадської організації «Альянс Франсез» (фр. «Alliance française»), функціонування якої спрямоване на поширення французької культури у світі. Засвоюють механізми впровадження французької системи державної підтримки культури; структуру державних органів. Окремо зупиняються на роботі Міністерства та регіональних дирекцій культурних справ.

Вивчивши провідні моделі культурної політики, магістрам запропоновано співставити їх з культурною ситуацією та політикою в країнах Східної Європи. Звернено увагу на історико-культурну спадщину регіону. Показано відмінності між урядовою авторитарно-патерналістською політикою 50-80-х рр. ХХ ст. та новими підходами в посткомуністичній ситуації. Виокремлено особливості: децентралізації управління культурою (Польща), лібералізації фінансування культурних закладів (Угорщина, Чехія, Словаччина), патерналістської підтримки звичних культурних інституцій (Словенія, Литва, Латвія, Естонія, Хорватія та ін.). Наголошено на зв'язку процесу формування відкритого суспільства та виборі моделей культурної політики.

Четверта тема навчальної дисципліни «Сучасні стратегії культурної політики» «Міжнародні принципи культурної політики» присвячена висвітленню основних засад, вміщених у:

- Декларації з політики в галузі культури 1982 р. (єдність і різноманіття культури, культурного виміру розвитку людства, культурної демократії, співпраця в галузі культури);
- Декларації конференції міністрів культури Руху неприєднання (Колумбія, 1997);
- Висновку Панафриканської консультативної з культурної політики для розвитку (Того, 1998);
- Хартії «Про культуру», прийнятої конференцією, що проводилася Радою Європи в 1997 р.;
- Плані дій з культурної політики для розвитку, ухваленому міждержавною конференцією в Стокгольмі (1998 р.).

Остання тема навчального курсу має назву «Культурна політика України» й зорієнтована на вивчення основних рис, пошуку проблем та вибудови оптимальної моделі сучасної вітчизняної політики. Для цього здобувачі вивчають законодавство України в галузі культури, мистецтва, освіти, культурної спадщини і охорони пам'яток. Особливу увагу приділено історії становлення та трансформації культурної політики за роки незалежності. Передбачено розгляд механізмів фінансування культури, їх нормативних та реальних показників. Магістри аналізують наявні цільові державні програми, роль власних доходів культурних інститутів та додаткові джерела фінансових надходжень. У ході вивчення теми детально обговорюють сучасні тенденції розвитку закладів сфери культури у контексті культурної політики держави. Для цього характеризують функціонування мережі закладів сфери культури в контексті формування єдиного європейського культурного простору. Здобувачам освіти запропоновано ознайомитися зі стратегічними напрямками роботи сучасного музею, бібліотеки, видавництва, галерей та інших культурних та креативних індустрій. Осібно розглянуто напрями діяльності творчих спілок та роботу Українського культурного фонду як інструменту стратегічної підтримки сфери культури. Наостанок рекомендовано проаналізувати спільні ініціативи та проекти центральних органів влади з органами місцевого самоврядування та міжнародними фондами та організаціями.

Загалом, навчальна дисципліна «Сучасні стратегії культурної політики» є важливою складовою підготовки магістра-культуролога як у контексті вимог Стандарту, так і з практичних потреб підготовки фахового спеціаліста. Вона дозволяє оперувати термінами і поняттями стратегій управління культурою, використовувати набуті знання при розробці культурних проектів, визначати економічні, соціальні, політичні та індивідуальні фактори, які впливають на ефективність культурної політики, проводити аналіз культурних потреб як окремих осіб, так і певних спільнот, розробляти стратегічний сценарій розвитку культурного розвитку окремої установи, населеного пункту, регіону чи держави, визначити очікувані результати розробленої стратегії.

Вона сприяє збагаченню й розширенню гуманітарних обріїв майбутнього фахівця, сприяє формуванню аналітичних навичок і творчої активності потенційних працівників соціокультурної галузі. Вивчення цієї дисципліни сприяє формуванню світогляду, розумінню механізмів розвитку культури, вчить пошуку оптимальних рішень стабільного функціонування культурної сфери як основи духовного розвитку особистості. Постільки культурна політика має істотний вплив на життя суспільства, визначаючи генезис історико-культурної традиції та презентуючи культурну спадщину народу, вивчення інструментів її творення й існування вкрай важливе для фахівця-культуролога.

Успішне засвоєння навчального матеріалу дає змогу:

- поєднувати історичну та сучасну інформацію для професійної оцінки культурної ситуації;
- виявляти проблемні моменти і віднаходити ресурси для здійснення макро- і мікрокультурних проектів;
- зважено, комплексно й об'єктивно оцінювати вплив держави, громадськості, медіа, професійних і мистецьких спільнот на соціокультурний розвиток;
- визначати пріоритетні напрями розвитку української культурної політики як на рівні держави, так і різних регіонів та окремих закладів.

Знання основних моделей культурної політики різних держав (США, Великобританії, Франції та інших країн) дозволяють використовувати цю інформацію для оцінювання та аналізу сучасної культурної політики в Україні та світі. Це вміння вкрай важливе з огляду на сучасні євроінтеграційні процеси та культурну агресію з боку Росії. Воно дозволяє успішно розробляти цікаві та перспективні культурні проекти і програми, що будуть затребувані не лише в українському суспільстві, а й за його межами. Це сприятиме розширенню культурних зв'язків між різними народами, дозволить осмислити навколишній світ з позиції відкритого суспільства, не применшуючи досягнень власної культурної традиції.

Висновки. Таким чином, засвоєння змісту навчальної дисципліни «Сучасні стратегії культурної політики» сприятиме формуванню менеджерських, аналітико-проектних, маркетингових і дослідницьких умінь магістрів-культурологів. Здобуті в процесі вивчення навички дозволять креативно формувати адекватну, обґрунтовану і перспективну культурну політику як у державі, так і в окремих регіонах й інституціях. Окрім того, набуті компетентності підвищать конкурентоспроможність фахівця-культуролога на ринку праці.

ЛІТЕРАТУРА

- Безгін, О. І., Бернадська, А. Є., Кочарян, І. С., Успенська, О. Ю. (2013). *Культурна політика та мистецька освіта: моделювання процесів*. Київ: Інститут культурології НАМ України.
- Здіорук, С. І. (2006). *Гуманітарна політика Української Держави в новітній період*. Київ: НІСД. Взято з https://shron1.chtyvo.org.ua/Zdioruk_Serhii/Humanitarna_polityka_Ukrainskoi_Derzhavy_v_novitnii_period.pdf?PHPSESSID=f22n6a4ijss7tbiu9neqe7din1.
- Здіорук, С. І. (2012). *Культурна політика України: національна модель у європейському контексті: аналітична доповідь*. Київ: НІСД.
- Зленко, Н., Зякун, А., Левченко, М. (2022). Культурна політика України в сучасних умовах світової досвід, українські реалії та перспективи. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 55 (1), 9-14.
- Культурна політика: робоча програма навчальної дисципліни*. (2019). Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Взято з <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/RPND-Kulturna-polityka.pdf>.
- Культурні інститути та культурна політика: робоча програма*. (2021). Київ: Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Взято з <http://www.philosophy.univ.kiev.ua/uploads/editor.pdf>.
- Купрійчук, В. (2022). Культурна політика як стратегічний ресурс модернізації держави. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку*, 43, 43-49.
- Мельник, І. В. (2022). Механізми формування державної культурної політики: зарубіжний досвід. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Державне управління*, 33 (72), 2, 65-69.
- Освітньо-професійна програма «Культурологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 034 Культурологія галузі знань 03 Гуманітарні науки*. (2023). Полтава. Взято з <https://sites.google.com/gsuite.pnpu.edu.ua/culturology/osvitnia-diyalnist/op-magistr/op-magistr-2023?authuser=0>.
- Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 034 «Культурологія» для другого (магістерського) рівня вищої освіти*: Наказ МОН України. № 803. (2020). Взято з <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vyshcha/standarty/2020/10/02/034-Kulturolohiya.mahistr.pdf>.
- Сабельникова, Т. М. (2019). Культурна політика держави й суспільний прогрес. *Правовий часопис Донбасу*, 1(66), 139-143.
- Саракун, Л. (2016). *Культурна політика сучасної України*. Ніжин.
- Силабус з навчальної дисципліни «Культурна політика»*. (2021). Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка. Взято з <https://kultart.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/11/Sylabus-Kulturna-polityka.pdf>.
- Силабус Культурна політика*. (2022). Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки. Взято з <https://vnu.edu.ua/sites/default/files/.pdf>.
- Силабус освітнього компонента «Сучасні стратегії культурної політики»*. (2022). Полтава: Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка.
- Шлепакова, Т. Л. (2023). Культурний фронт України – 2022: головні події, тенденції, висновки (оглядова довідка за матеріалами преси та Інтернету за 2022–2023 рр.). *ДЗК*, 3/3.

REFERENCES

- Bezghin, O. I., Bernadska, A. Ye., Kocharian, I. S., & Uspenska, O. Yu. (2013). *Kulturna polityka ta mystetska osvita: modeliuvannia protsesiv [Cultural policy and art education: modeling processes]*. Kyiv: Instytut kulturolohii NAM Ukrainy [in Ukrainian].
- Kulturna polityka: robocha prohrama navchalnoi dystsypliny [Cultural policy: work program of the academic discipline]*. (2019). Kharkiv: KhNEU im. S. Kuznetsia. Retrieved from <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/RPND-Kulturna-polityka.pdf> [in Ukrainian].
- Kulturni instytuty ta kulturna polityka: robocha prohrama [Cultural institutions and cultural policy: work program.]*. (2021). Kyiv: Kyivskiy natsionalnyi universytet imeni Tarasa Shevchenka. Retrieved from <http://www.philosophy.univ.kiev.ua/uploads/editor.pdf> [in Ukrainian].
- Kupriyuchuk, V. (2022). Kulturna polityka yak stratehichniy resurs modernizatsii derzhavy [Cultural policy as a strategic resource of state modernization]. *Ukrainian Culture: the Past, Modern, Ways of Development*, 43, 43-49 [in Ukrainian].
- Melnyk, I. V. (2022). Mekhanizmy formuvannia derzhavnoi kulturnoi polityky: zarubizhnyi dosvid [Mechanisms of formation of state cultural policy: foreign experience]. *Vcheni zapysky Tavriiskoho natsionalnoho universytetu imeni V. I. Vernadskoho. Derzhavne upravlinnia [Scientific notes of V. I. Vernadsky Taurida National University. Public administration]*, 33 (72), 2, 65-69 [in Ukrainian].
- Osvitno-profesiina prohrama «Kulturolohiia» druhoho (mahisterskoho) rivnia vyshchoi osvity za spetsialnistiu 034 Kulturolohiia haluzi znan 03 Humanitarni nauky [Educational and professional program «Culturology» of the second (master's) level of higher education in the specialty 034 Culturology of the field of knowledge 03 Humanities]* (2023). Poltava. Retrieved from <https://sites.google.com/gsuite.pnp.edu.ua/culturology/osvitnyadiyal'nist'/op-mahistr/op-mahistr-2023?authuser=0> [in Ukrainian].
- Pro zatverdzhennia standartu vyshchoi osvity za spetsialnistiu 034 «Kulturolohiia» dlia druhoho (mahisterskoho) rivnia vyshchoi osvity [On the approval of the standard of higher education in specialty 034 «Cultural Studies» for the second (master's) level of higher education]*: Nakaz MON Ukrainy. № 803. (2020). Retrieved from <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vyshcha/standarty/2020/10/02/034-Kulturolohiya.mahistr.pdf>. [in Ukrainian].
- Sabelnykova, T. M. (2019). Kulturna polityka derzhavy y suspilnyi prohres [State cultural policy and social progress]. *Pravovyi chasopys Donbasu [Law Journal of Donbass]*, 1 (66), 139-143 [in Ukrainian].
- Sarakun, L. (2016). *Kulturna polityka suchasnoi Ukrainy [Cultural policy of modern Ukraine]*. Nizhyn [in Ukrainian].
- Shlepakova, T. L. (2023). Kulturnyi front Ukrainy – 2022: holovni podii, tendentsii, vysnovky (ohliadova dovidka za materialamy presy ta Internetu za 2022–2023 rr.) [Cultural front of Ukraine – 2022: main events, trends, conclusions (overview reference based on press and Internet materials for 2022-2023)]. *DZK*, 3/3 [in Ukrainian].
- Sylabus Kulturna polityka [Syllabus Cultural policy]*. (2022). Lutsk: Volynskiy natsionalnyi universytet imeni Lesi Ukrainky. Retrieved from <https://vnu.edu.ua/sites/default/files/.pdf> [in Ukrainian].
- Sylabus osvitnoho komponenta «Suchasni stratehii kulturnoi polityky» [Syllabus of the educational component «Modern strategies of cultural policy»]*. (2022). Poltava: Poltavskiy natsionalnyi pedahohichniy universytet imeni V. H. Korolenka. [in Ukrainian].
- Sylabus z navchalnoi dystsypliny «Kulturna polityka» [Syllabus for the educational discipline «Cultural politics»]*. (2021). Retrieved from <https://kultart.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/11/Sylabus-Kulturna-polityka.pdf> [in Ukrainian].
- Zdioruk, S. I. (2006). *Humanitarna polityka Ukrainskoi Derzhavy v novitnii period [Humanitarian policy of the Ukrainian State in the modern period]*. Kyiv: NISD. Retrieved from <http://www.niss.gov.ua/book/Zdioruk2/index.htm> [in Ukrainian].

- Zdioruk, S. I. (2012). *Kulturna polityka Ukrainy: natsionalna model u yevropeiskomu konteksti: analitychna dopovid [Cultural policy of Ukraine: national model in the European context: analytical report]*. Kyiv: NISD [in Ukrainian].
- Zlenko, N., Ziakun, A., & Levchenko, M. (2022). Kulturna polityka Ukrainy v suchasnykh umovakh svitovyi dosvid, ukraïnski realii ta perspektyvy [Cultural policy of Ukraine in modern conditions, world experience, Ukrainian realities and prospects]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk [Humanities Science Current Issues]*, 55(1), 9-14 [in Ukrainian].

**THE DISCIPLINE «MODERN STRATEGIES OF CULTURAL POLICY»
IN THE SYSTEM OF MASTER OF CULTURAL STUDIES
PROFESSIONAL TRAINING**

Vitaii Dmytrenko,

Candidate of Historical Sciences, Associate Professor of Cultural Studies Department;
Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University.

The article analyzes the place and role of the discipline «Modern Strategies of Cultural Policy» in the system of master of cultural studies professional training. It has been found that a specialist training capable of making creative and responsible decisions aimed at the harmonious development of the socio-cultural sphere is a priority goal of higher education institutions that train cultural experts. Approved in 2020, the Standard of Higher Education in the specialty 034 Culturology among the list of competencies of a master's graduate highlights their ability to professionally diagnose, forecast, project, and model the cultural development of various regions and manage cultural institutions, as well as the corresponding structural subdivisions of enterprises and institutions, taking into account economic, legislative and ethical aspects. It, among other things, requires the formation of managerial, analytical, project, marketing, and research skills in the master of cultural studies.

It has been established that the discipline “Modern Strategies of Cultural Policy” was introduced as a mandatory subject at Poltava V. G. Korolenko National Pedagogical University in 2020 after the approval of the Standard. It is studied in the first year of master's studies, and the volume is 3 ECTS credits.

The analysis of the educational content has shown that the educational discipline purpose is realized through the study of the following topics: «The concept of «strategy», «strategic thinking» and «strategic policy», «cultural policy: purpose, characteristics and tools»; «Main models of cultural policy»; «International principles of cultural policy»; «Cultural policy of Ukraine». Their content corresponds to the achievements of modern science. It is balanced and covers various aspects of cultural policy, taking into account Ukrainian practice and foreign experience. It has been proven that the educational discipline «Modern Strategies of Cultural Policy» at Poltava V. G. Korolenko National Pedagogical University is an essential component of the master of cultural studies training both in the context of the requirements of the Standard and in terms of the practical needs of training a specialist. Successful studying of the educational content presented in it allows students to professionally operate with terms and concepts, use acquired knowledge for developing socio-cultural projects, successfully determine economic, social, political, and individual factors that affect the effectiveness of cultural policy, conduct an analysis of the cultural needs of individuals and social groups, develop strategic scenarios for the cultural development of institutions, communities, regions or the state.

Keywords: higher education, cultural policy, culturologist, professional training, strategy.

Надійшла до редакції 15.02.2023 р.